

7-17 METŲ VAIKŲ SEKSUALUMAS KĄ SVARBU ŽINOTI?

Žmogaus seksualumas, tai ne tik jo lytis, orientacija, tačiau ir kuriami santykiai, kylantys jausmai, impulsai ir su visu tuo susijęs elgesys. Lytinė raida prasideda dar iki gimimo, o su seksualumu susijęs ugdymas gali trukti visą gyvenimą. Dėl šios priežasties tėvams ypač svarbu žinoti svarbiausius su seksualumu susijusius ypatumus, kad galėtų ne tik pasirūpinti savo vaiku, tačiau prireikus ir suteikti reikiamos informacijos ar sukurti saugią erdvę savęs pažinimui.

Normalūs seksualinio vystymosi požymiai

Sveiko seksualinio vystymosi skatinimas

7-8 m.

- Juokaujant gali naudoti seksualinio pobūdžio juokelius.
- Susipažįsta su savo kūnu, gali pradėti bandyti masturbuotis. Kartais masturbacija naudojama kaip būdas atsipalaiduoti, nusiraminti.
- Pradedama domėtis priešingos lyties kūnu, gali kartoti pasimatymų elgesį.

- Galima kalbėti apie lytinius santykius, kaip vaikų atsiradimo priežastį.
- Mokyti vaikus tikslių abiejų lyčių kūno dalių pavadinimų bei kalbėti apie būsimą brendimą.
- Paaiškinti, kad egzistuoja skirtinga seksualinė orientacija.
- Pasakoti apie masturbacijos taisykles, stebėti, kad tai netaptų nuolatiniu būdu nusiraminti.
- Mokyti asmens teisių, susijusių su seksualumu (tavo kūnas priklauso tau, niekas neturi teisės tavęs liesti, net jei pažįsti tą žmogų).
- Neskatinti vaiko apkabinti ir pabučiuoti kitų žmonių už gautas dovanas.

9-12 m.

- Prasideda brendimas, keičiasi hormonai.
- Nori turėti savo asmeninę erdvę, keičiasi autoritetai.
- Domisi romantiniais santykiais, mezga pirmuosius santykius.
- Domisi suaugusiojo kūnu, gali bandyti stebėti kitus žmones bei slapta žiūrėti pornografiją.
- Tikslinasi, kas yra normalu, lyginant save ar savo kūną su kitais.

- Pasakoti apie brendimą bei kūno pokyčius.
- Atsižvelgiant į amžių pasakoti apie seksualinį elgesį ir lytiniu keliu plintančias ligas.
- Ugdyti vertybes, susijusias su santykių kūrimu, palaikymu, pasimatymais ir t.t.
- Nevengti klausimų, neužsimerkti, jei pastebite tam tikrą elgesį. Pokalbiai nėra patogūs, bet yra būtini.
- Skatinti sveiką pasitikėjimą savimi.

Normalūs seksualinio vystymosi požymiai

Sveiko seksualinio vystymosi skatinimas

11-15 m.

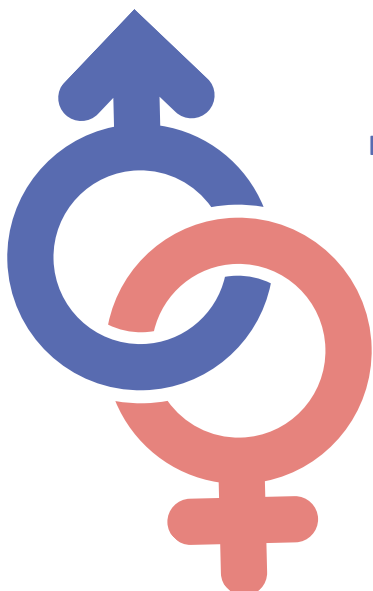
- Prasideda seksualinis elgesys (mastubacija dėl malonumo, erotiniai sapnai, glamonės su kitu asmeniu).
- Ypatingai domisi savo kūnu, jo normalumu, kompleksuoja dėl krūtų ar varpos dydžio, spalvos.
- Susiduria su bendraamžių spaudimu pradėti lytinius santykius.
- Tikėtina, kad išgyvena patiria pirmąją meilę.
- Būdingas žemas savęs vertinimas.

- Normalizuoti lytinius santykius, skatinti neskubėti, atsižvelgti į savo norus.
- Atsakomybė už pradėtus lytinius santykius, atsakomybė už savo partnerį.
- Pasakoti apie lytiškai plintančias ligas, apsaugos priemones.
- Stiprinti sveiką savivertę.
- Sukurti saugią erdvę kreiptis pagalbos, net jei ta pagalba, susijusi su kontraceptinių priemonių gavimu.
- Mokyti saugaus elgesio taisyklių internete, ypač mezgant pažintis.
- Pasakoti apie žalą dalijantis savo intymiomis nuotraukomis internete.

15-17 m.

- Didėja nepriklausomybė, poreikis turėti romantinius ir seksualinius santykius.
- Jaučiama seksualinė orientacija.
- Didėja pastojimo rizika.
- Planuoja ateitį.

- Suteikti apsaugos priemones.
- Pasakoti apie seksualinę prievartą, psichologinį smurtą.
- Neiškirti jokios kritikos seksualinėms mažumoms.
- Vesti diskusiją apie seksualinį elgesį, jo pasekmes ir ateities planus.
- Nedrausti kurti intymių santykių.

Seksualumo vystymasis nėra problema... Problemos kyla iš nežinojimo, savęs nesupratimo, baimės klausti, domėtis ir reikštis. Pastebima, kad šiuolaikiniai vaikai daug anksčiau bręsta, pradeda domėtis santykiais, tad ypač svarbu kuo anksčiau pradėti edukuoti savo vaiką su seksualumu susijusiais klausimais. Nesvarbu, ar šeimoje yra abu tėvai, ar vienas iš jų, nesvarbu, kokios lyties vaiką jūs auginate, tai neturi tapti priežastimi nesuteikti vertingos informacijos tik dėl to, kad pokalbis gali būti nepatogus ar neatitinkantis jūsų įsitikinimų. Žinodami šią informaciją, domėdamiesi ne tik išreikšite rūpestį savo vaikais, bet mokysite juos rūpintis savimi.